

15.12.2017

Viite: Sisäministeriön lausuntopyyntö SMDno-2016-1495, 02.11.2017 SM042:00/2016

HALLITUKSEN ESITYSLUONNOS 1.11.2017 PELASTUSLAIN, PALOSUOJELURAHASTOLAIN, PELASTUSOPISTOSTA ANNETUN LAIN SEKÄ ERÄIDEN MUIDEN LAKIEN MUUTTAMISEKSI

Kymenlaakson pelastuslaitos kiittää mahdollisuudesta saada lausua lakiluonnoksista ja esittää lausuntonaan seuraavaa:

Kymenlaakson pelastuslaitos yhtyy kumppanuusverkoston antamaan lausuntoon.

Kymenlaakson pelastuslaitos haluaa tuoda huolensa esille pelastuslakiluonnoksen öljyntorjuntaosuudesta. Toiveena on ollut sisäministeriön sujuva yhteistyö lakiluonnoksen valmistelussa pelastuslaitosten kanssa. Lakiluonnoksen öljyntorjuntaosuus ja sen sisältö tulivat yllätyksenä pelastuslaitoksille, tosin tästä oli viitteitä jo esivalmistelutyön aikana kaksi vuotta sitten.

Lakiluonnoksessa sivuutetaan rannikon pelastustoimen alueiden vuosikymmenten kokemus öljyntorjuntaan varautumisessa ja johtamisessa sekä rannikkoalueilla että rannoilla ja saarissa. Tätä kokemusta ei ole syytä hukata. Pelastuslaitoksen kokemuksen mukaan yhteistyö on sujunut hyvin nykyisen öljyvahinkojen torjuntalain aikana ympäristöhallinnon kanssa alusöljyvahingoissa ja näkemyseroja ei ole ollut torjunnan suunnittelussa eikä torjunnan johtamisessa vahinkotilanteissa.

Rajavartiolaitos esitetään uutena toimijana johtamaan ja suunnittelemaan alusöljyvahinkojen ja aluskemikaalivahinkojen torjuntaa Suomen aluevesillä ja talousvyöhykkeellä.

Pelastuslaitosten odottama nykyisen öljyvahinkojen torjuntalain mukainen hyvä viranomaisyhteistyö merellisessä alusöljy- ja aluskemikaalivahingoissa siirtynee yksipuoliseen rajavartiolaitoksen ohjaukseen, saneluun em. vahinkotapausten ennakkosuunnittelussa, kaluston hankintojen koordinoinnissa sekä tilanteiden johtamisen osalta.

Odotuksena kuitenkin pelastuslaitoksilla on ollut toimiva yhteistyö sisäministeriön alaisten, pelastushallinnon ja rajavartiolaitoksen kesken toiminnasta sekä rannikolla että aavalla merellä ja talousvyöhykkeellä kunnioittaen molempien viranomaisten tähän asti hankkimaa kokemusta alusöljy- ja aluskemikaalivahinkoihin varautumisessa ennakkosuunnittelun, yleisjohtamisen ja kaluston koordinoinnin osalta.

Kymenlaakson pelastuslaitos näkee myönteisenä rajavartiolaitoksen roolin yleisjohtajana, suunnittelusta vastaavana ja kaluston koordinoijana Suomen aluevesillä aavalla merellä ja talousvyöhykkeellä. Rajavartiolaitoksella on pitkäaikainen ja myös kansainvälinen kokemus merellisissä toiminnoissa Suomen aluevesillä aavalla merellä ja talousvyöhykkeellä. Tätä kokemusta tulee vahvistamaan suunnitellut virkojen/henkilöiden siirrot ympäristöhallinnosta.

Jo nyt rajavartiolaitoksen suunnitelmissa esillä olleet uudet ja ilman käyttökokemusta olevat yhdistelmäproumut ja niiden hankinta alusöljyvahinkoihin herättävät kysymyksiä työturvallisuuden osalta avomeriolosuhteissa.

Henkilöstöksi on kaavailtu itse aluksiin rajavartiolaitoksen henkilökuntaa ja proumuille työntekijöiksi pelastuslaitoksen henkilöstöä. Tähän tarkoitukseen on jo työturvallisia ja riittävän suuria saariston yhteysaluksia, joilta on turvallista laskea mm. meripuomia ja suorittaa öljynkeräystä myös vaativissa meriolosuhteissa.

Pelastuslaitoksen näkemyksen mukaan voisi olla hyvä arvioida rajavartiolaitoksen venekaluston hyödyntämistä jatkossa öljyn keräämisessä saaristo-olosuhteissa. Esim. sisään rakennettu öljynkeräysjärjestelmä vie tilaa aluksen pituudesta ainoastaan hieman yli metrin. Öljy voidaan kerätä perässä hinattavaan säkkiin ja hyödyntää alusten sisätiloja muihin tarkoituksiin.

Pelastuslaitokset varautuvat ylläpitämään edelleenkin oman kalustonsa ja varastojensa toimintavalmiutta. Vastuu aavalla merialueella ja talousvyöhykkeellä tarvittavan valtion öljyntorjuntakaluston varastojen ylläpidosta ja kalustosta on syytä siirtää ympäristöhallinnolta rajavartiolaitokselle.

Kymenlaakson pelastuslaitoksella on vuosikymmenten kokemus varautumisesta alusöljyvahinkojen ja myös aluskemikaalivahinkojen torjuntaan ja suunnitteluun saaristo-olosuhteissa sekä myös torjunnan johtamisesta hyvässä yhteistyössä Suomen ympäristökeskuksen kanssa. Pelastuslaitos toivoo, että tämänhenkinen yhteistyö jatkuu sisäministeriön alaisuudessa myös rajavartiolaitoksen kanssa.

Pelastuslaitos on myös varautunut laajojen ennakkosuunnitelmien mukaiseen rantatorjuntaan saaristossa ja rannikolla.

Pelastuslaitos kykenee suoriutumaan nykyisten ohjeiden mukaisesti uudistetulla kalustollaan veloitteesta levittää 5 km öljyntorjuntapuomia 12 tunnissa alueellaan kohtuullisissa sääolosuhteissa.

Pelastuslaitoksen aluskalusto on suunniteltu myös öljynkeräykseen (sisään rakennetut keräyslaitteet aluksissa) sekä uudistunut kalusto on myös suunniteltu öljylauttojen nuottaukseen saaristo-olosuhteissa.

Edellä mainittuihin seikkoihin perustuen pelastuslaitos esittää muutoksia lakiluonnokseen seuraavasti:

111 a § Öljyvahinkojen jälkitorjunta voidaan sopia hoidettavaksi maakunnan toimesta, jos maakunnan kunnat ja maakunta näin sopivat.

Öljyvahingon torjuntaa on jatkettava siihen saakka kunnes ympäristön pilaantumista ei enää tapahdu ja kunnat kykenevät hoitamaan jälkitorjunnan omatoimisesti. Torjunnan päättämisestä ja jälkitorjunnan aloittamisesta on sovittava yhdessä kunnan ja maakunnan pelastustoimen kanssa.

27 a § Rajavartiolaitoksen tehtävät pelastustoimessa

Rajavartiolaitos huolehtii Suomen aluevesillä aavalla selällä ja talousvyöhykkeellä aluksista aiheutuvien öljy- ja kemikaalivahinkojen pelastustoiminnasta ja siihen liittyvän varautumisen yhteensovittamisesta.

34 § Pelastustoiminnan johtaminen

Maakunnan alueella alusöljyvahingon ja aluskemikaalivahingon pelastustoimintaa johtava pelastusviranomaisen toimii yleisjohtajana, kun tehtävään osallistuu useampia eri viranomaisia.

36 § Pelastustoiminnan johtajan toimivaltuudet

Pelastusviranomaisen ja rajavartiolaitos voivat omalla toiminta-alueellaan määrätä ryhdyttäväksi sellaisiin alukseen ja sen lastiin kohdistuviin pelastus- tai muihin toimenpiteisiin, jotka se katsoo välttämättömiksi vesien pilaantumisen ehkäisemiseksi tai rajoittamiseksi. Pelastusviranomaisen ja rajavartiolaitoksen on neuvoteltava aluksen omistajan, toimeksiannon saaneen pelastusyhtiön ja vakuutusenantajien edustajien kanssa, jos se voi tapahtua aiheuttamatta tarpeetonta viivytystä.

47 § Pelastustoimen suunnitelmat

Suomen rannikkoalueilla aluksista aiheutuviin öljy- ja kemikaalivahinkoihin varautumisen yhteensovittamisesta vastaa pelastusviranomaisen.

Suomen rannikkoalueilla tapahtuvaa alusöljyvahinkoa ja aluskemikaalivahinkoja koskevat torjuntasuunnitelmat laaditaan pelastuslaitoksen johdolla yhteistyössä rajavartiolaitoksen kanssa.

Suomen aluevesillä aavalla selällä ja talousvyöhykkeellä tapahtuvaa alusöljyvahinkojen ja aluskemikaalivahinkojen pelastustoimintaa koskevat suunnitelmat laaditaan rajavartiolaitoksen johdolla yhteistyössä pelastuslaitoksen kanssa.

KYMENLAAKSON PELASTUSLAITOS

Pelastusjohtaja

Vesa Parkko